

ENFLASYON DÜZELTMESİ

Hazırlayan

Murat İstanbulluođlu

SMMM – KGK Bağımsız Denetçi

2023/Kasım

Önemli Not

Dosyanın Netgrup'un yazılı izni olmadan dağıtımının yapılmaması gerekir.

<https://www.netgrup.com.tr/>

ENFLASYON DÜZELTMESİ

Enflasyon düzeltmesi:

Paranın satın alma gücündeki değişmeler nedeniyle gerçek durumu ifade edemeyen mali tabloların, gerçek durumu ifade eder hale gelmelerini sağlamak üzere düzeltme işlemine tabi tutulmasıdır.

Diğer bir deyişle mali tablonun ait olduğu tarihteki satın alma gücü cinsinden hesaplanmasıdır.

Mali tabloların uzun yıllar süren yüksek enflasyonun etkisinden arındırılması ve böylece vergileme üzerindeki enflasyondan kaynaklanan olumsuzlukların giderilmesi amaçlanmaktadır.

ENFLASYON DÜZELTMESİ MEVZUATI

Enflasyon Düzeltmesinin Mevzuattaki Yeri

İlk kez 17/12/2003 tarihli ve 5024 sayılı Vergi Usul Kanunu, Gelir Vergisi Kanunu ve Kurumlar Vergisi Kanununda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun ile hayatımıza girmiştir.

Buna göre, Enflasyon düzeltmesi ile ilgili olarak 5024 sayılı Kanun ikili bir yaklaşım getirmiştir.

- 213 sayılı Vergi Usul Kanununun mükerrer 298 inci maddesi Enflasyon Düzeltmesi ve Yeniden Değerleme Oranı olarak değiştirilmiş ve 1/1/2004 tarihinden sonra düzenlenecek mali tabloların düzeltilmesine ilişkin süreklilik arz eden ve düzeltme işlemine ilişkin ana esasların belirlenmiştir.

- 31/12/2003 tarihli bilançonun düzeltilmesine ilişkin hükümlere ise aynı Kanunun geçici 25 inci maddesinde yer verilmiştir.

213 sayılı Kanunun geçici 25 inci maddesinin uygulamasına ilişkin olarak 328 Sıra No.lu Vergi Usul Kanunu Genel Tebliğinde;

Mükerrer 298 inci maddesinin (A) fıkrasının uygulamasına ilişkin olarak ise 338 Sıra No.lu Vergi Usul Kanunu Genel Tebliğinde düzenlemeler ve açıklamalar yapılmıştır. Ayrıca söz konusu maddelerin uygulamasına ilişkin olarak 333, 337, 345 ve 348 Sıra No.lu Vergi Usul Kanunu Genel Tebliğlerinde de düzenlemeler ve açıklamalar yapılmıştır.

213 sayılı Kanunun geçici 25.maddesine göre 2003 yılı mali tabloları düzeltilmiş, Mükerrer 298 inci maddesinin (A) fıkrası uyarınca da 2004 takvim yılı itibarıyla yapılmıştır.

2020 takvim yılının sonuna kadar gerekli koşulların oluşmaması nedeniyle yapılmadı.

2021 ve 2022 takvim yıllarında şartların oluşmuş olmasına rağmen aynı Kanunun geçici 33 üncü maddesiyle enflasyon düzeltmesi 2023 takvim yılı sonuna kadar ertelendiğinden 2005 ila 2022 takvim yıllarında (18 yıl) enflasyon düzeltmesi yapılmamıştır.

2023 takvim yılı (kendilerine özel hesap dönemi tayin edilenlerde 2024 yılında biten özel hesap dönemi) sonu itibarıyla ise, 213 sayılı Kanunun geçici 33 üncü madde gereğince, 2023 hesap dönemine ilişkin mali tabloların mezkûr madde ve aynı Kanunun mükerrer 298 inci maddesinin (A) fıkrası hükümleri çerçevesinde enflasyon düzeltmesine tabi tutulması gerekmektedir.

ENFLASYON DÜZELTMESİ ŞARTLARI

Enflasyon Düzeltmesinin Şartları ve Mükellefi

VUK Mükerrer 298.Madenin A bendine göre,

Düzeltilme Yapılacak Dönemin Belirlenmesi:

- Fiyat endeksindeki artışın (Yi-ÜFE), içinde bulunulan dönem dahil son üç hesap döneminde %100'den
- İçinde bulunulan hesap döneminde % 10'dan fazla olması halinde

malî tablolarını enflasyon düzeltmesine tâbi tutarlar. Enflasyon düzeltmesi uygulaması, her iki şartın birlikte gerçekleşmemesi halinde sona erer.

2021 Yılı hesap dönemi için = 12/2021 Yi-ÜFE = 1.022,25

01/2021 Yi-ÜFE = 583,38

01/2019 Yi-ÜFE = 424,86

Son 3 yıllık artış oranı = $(1.022,25 - 424,86) / 424,86 = 1,406$ (% 140)

İçinde bulunulan dönem artış oranı = $(1.022,25 - 583,38) / 583,38 = 0,7522$ (%75)

Geçici vergi dönemlerinde yukarıda belirtilen oranların tespitinde, son üç hesap dönemi yerine üçer aylık dönemlerin son ayı dahil önceki otuzaltı ay ve içinde bulunulan hesap dönemi yerine son oniki ay dikkate alınır.

Düzeltilme Yapacak Olanlar: Bilanço usulüne göre defter tutan Gelir ve Kurumlar Vergisi Mükellefleri

Düzeltililecek Mali Tablolar : BİLANÇO ve GELİR TABLOSU (ancak gelir tablosu şu anda zorunlu değil)

Düzeltililecek Hesaplar : Satın alma gücü ile ulusal para birimindeki değişimler arasındaki ilişki göz önüne alındığında, mali tablolarda yer alan kıymetler iki gruba ayrılırlar:

1. Parasal Kıymetler; Ulusal para değerindeki değişimler karşısında nominal değerleri aynı kalan ancak satın alma güçleri fiyat hareketlerine göre ters yönde değişen kıymetler,

2. Parasal Olmayan Kıymetler; Ulusal para değerindeki değişimlere rağmen satın alma güçleri değişmeyen kıymetler. Düzeltmeye tabi tutulacak kıymetler **Parasal Olmayan Kıymetler**dir.

ENFLASYON DÜZELTMESİ YOL HARİTASI

Enflasyon düzeltmesinin işlem aşamaları

- Parasal olmayan kıymetlerin tespit edilmesi
- Parasal olmayan kıymetlerin düzeltmeye tabi tutarların tespit edilmesi
- Parasal olmayan kıymetlerin enflasyon düzeltmesinde dikkate alınacak tarihlerin belirlenmesi
- Belirlenen tarihlere göre düzeltme ve/veya taşıma katsayılarının belirlenmesi
- Düzeltmeye esas tutarlar ile düzeltme katsayılarının çarpılarak düzeltilmiş değerlerin bulunması
- Düzeltilmiş değerler ile düzeltme öncesi değerler arasındaki fark alınarak bulunacak olan enflasyon farklarının kayıtlara alınması
- Parasal olan kıymetlerin kayıtlı değerleri ve parasal olmayan kıymetlerin düzeltilmiş değerleri dikkate alınarak nihai mali tablonun oluşturulması

ENFLASYON DÜZELTMESİ YOL HARİTASI

2023 Yılı Enflasyon Düzeltmesi İşlem Aşamaları ve Genel Hükümler

- 2023 hesap dönemi sonuna ait bilanço, enflasyon düzeltmesine ilişkin hükümler göz önünde bulundurulmaksızın düzenlenecektir.
- 2023 hesap dönemine ait vergi matrahı, düzeltme öncesi mali tablolara göre tespit edilen kârlar üzerinden hesaplanacaktır.
- 2023 hesap dönemi sonunda düzenlenen bilanço her halükarda enflasyon düzeltmesine tabi tutulacaktır.
- 2023 hesap dönemi sonuna ait bilançonun enflasyon düzeltmesine tabi tutulmasından kaynaklanan kâr/zarar farkı geçmiş yıllar kâr/zararı hesabında gösterilir. Bu şekilde tespit edilen geçmiş yıl kârı vergiye tabi tutulmaz, geçmiş yıl zararı zarar olarak kabul edilmez.
- 2023 hesap dönemine ait vergi matrahının, düzeltme öncesi mali tablolara göre tespiti gerektiğinden, 2023 hesap dönemi amortisman gideri de enflasyon düzeltmesi öncesi değerler üzerinden hesaplanacaktır.
- Enflasyon düzeltmesi uygulanmayan bir hesap döneminden sonra enflasyon düzeltmesi şartlarının yeniden oluşması halinde, enflasyon düzeltmesi yapılan en son dönemden başlamak üzere enflasyon düzeltmesi yapılır. Bu şekilde belirlenen geçmiş yıl kârı vergiye tâbi tutulmaz, geçmiş yıl zararı zarar olarak kabul edilmez. Ancak, matrahın tespitinde geçmiş yıl malî zararları mukayyet değerleri ile dikkate alınır.
- Bu işlemlerden doğan pasif kalemlere ait enflasyon fark hesapları, herhangi bir suretle başka bir hesaba nakledildiği veya işletmeden çekildiği takdirde, bu işlemlerin yapıldığı dönemlerin kazancı ile ilişkilendirilmeksizin, bu dönemde vergiye tâbi tutulur. Ancak öz sermaye kalemlerine ait enflasyon farkları düzeltme sonucu oluşan geçmiş yıl zararlarına mahsup edilebilir veya kurumlar vergisi mükelleflerince sermayeye ilave edilebilir; bu işlemler kâr dağıtımını sayılmaz.

ENFLASYON DÜZELTMESİ YOL HARİTASI

PARASAL OLMAYAN KIYMETLERİN TESPİTİ

Hesap Grubu	Hesap Kodu	Açıklama
Hisse Senetleri	110	Geçici olarak (satış amacıyla) elde tutulan hisse senetleri (Döviz cinsinden olanlar hariç)
Stoklar	150-151-152-153-157	Üretimde veya diğer faaliyetlerde kullanılmak üzere işletmede bulundurulmuş hammadde, yarı mamul, ticari mal ve malzemeler
Stoklar ile İlgili Verilen / Alınan Avanslar	159-259-340-440	Yurt içinden ya da yurt dışından satılmak veya satın alınmak üzere siparişe bağlanan stoklarla ilgili olarak verilen avansları (Parasal olmayan kıymetler ile ilgili olanlar)
Yıllara Sari İnşaat Giderleri ve Gelirleri	170-350	Hakkedilmiş maliyetleri ve Alınan hakkeşler
Gelecek Döneme Ait Giderler ve Gelirler	180-280-380-480	Peşin ödenen ve cari dönem içinde ilgili gider hesaplarına kaydedilmemesi gereken, gelecek döneme ait giderler ve peşin tahsil edilen gelecek döneme ait gelirler
İştirakler ve Bağlı Ortaklıklar	240-242-245	İşletmenin yatırım amaçlı olarak elinde tuttuğu ve pay oranı %10 dan fazla olan ortaklıklar (Döviz cinsinden olanlar hariç)
Maddi ve Maddi Olmayan Duran Varlıklar	250-251-252-253-254-255-256-260-261-262-264-267-271-272-277-294	İşletmeye ait her türlü sabit kıymetler
Amortismanlar	257-268-278	Sabit kıymetlerin ayrılan amortismanları ve tükenme payları
Öz Kaynak Kalemleri	500-520-521-540-541-542-549	Sermaye, yedekler ve fonlar

ENFLASYON DÜZELTMESİ YOL HARİTASI

PARASAL OLMAYAN KIYMETLERİN TUTARLARININ TESPİTİ

Parasal olmayan kıymetlerin enflasyon düzeltmesine tabi tutulacak değerleri şunlardır.

- İlk düzeltme işlemi için esas alınacak tutar düzeltme tarihinde bilançoda görünen değerdir. Diğer bir deyişle aktife giriş (maliyet) bedelidir.
- Yıllara sari inşaat işlerinde bilanço tarihi itibarı ile yapılmış tüm giderlerdir.
- Yıllara sari inşaat için alınan hakkeş bedelleri için bilanço tarihi itibarı ile alınmış tüm tutarların toplamıdır.
- Sonraki düzeltmeler için esas alınacak tutar daha önce düzeltilmiş tutardır.
- VUK Geçici 31, geçici 32.madde ve mükerrer 298. maddenin Ç bendine göre yeniden değerlendirme yapılmış ise değerlemeden sonra elde edilen tutardır.

Maliyet bedelinin içerisinde olması halinde aşağıdaki tutarlar düşüldükten sonra kalan kısım düzeltmeye esas olarak alınır.

- ROFM (Reel Olmayan Finansman Maliyeti), Stoklar, Maddi Duran varlıklar, Mali Duran Varlıklar ve Özel Tükenmeye Tabi Varlıkların maliyetin içerisinde yer alan finansman maliyetlerinin enflasyonu aşan kısımları maliyet bedelinden düşülür.
- Sermayenin düzeltilmesinde, 01.01.2024 tarihinden önce sermayeye ilave edilmiş;
 - VUK geçici 31,32 ve 298/ç maddesine göre oluşturulan Yeniden Değerleme Değer Artış Fonları
 - VUK 280/A, GV Geçici 85,90,93, KV geçici 15.madde ve 5811 SK kapsamında yurtdışından getirilen dövizler karşılığında oluşturulan ve parasal nitelikli fonlar kayıtlı sermaye tutarından düşülür.

ENFLASYON DÜZELTMESİ YOL HARİTASI

ROFM (Reel Olmayan Finansman Maliyeti)

ROFM, ilgili kalemin maliyeti içerisinde yer alan finansman tutarı tevsik edilebiliyorsa “Borç Tutarının Esas Alınması”, tevsik edilemiyorsa “Toplam Finansman Maliyetinin Esas Alınması” şeklinde 2 farklı yöntemle hesaplanabilir.

Her iki yöntemde de bulunacak oranın 1 den büyük olması halinde maliyete eklenen finansman maliyetlerinin tamamının reel olmadığı kabul edilecektir.

Stoklar için toplulaştırılmış yöntem uygulanıyorsa ROFM hesabı yapılmaz.

Borç Tutarının Esas Alınması Yöntemi (Finansman maliyetinin tevsik edilebildiği durumlarda); Finansman maliyeti içeren borçlanmaya, borcun kullanıldığı döneme ilişkin ÜFE artış oranının uygulanması sureti ile hesaplanır.

$$\text{ROFM} = \text{Borç Tutarı} * ((\text{Borcun Kapatıldığı Aya Ait ÜFE} - \text{Borcun Alındığı Aya Ait ÜFE}) / \text{Borcun Alındığı Aya Ait ÜFE})$$

Örnek: ABC A.Ş. 05.02.2021 tarihinde 750.000.- TL ye makine almıştır. Bu makine için aynı tarihte 450.000.- TL kredi kullanmış ve 5.ayda 65.000.- TL faiz ödeyerek krediyi kapatmış ve bu faizi makinenin maliyetine eklemiştir.

Buna göre maliyet bedeli içerisinde yer alan reel olmayan finansman maliyeti aşağıdaki şekilde bulunacaktır.

Borcun kapatıldığı aya ait ÜFE (05/2021) = 666,79 ; Borcun alındığı ait ÜFE (02/2021)= 590,52

$$\text{ROFM} = 450.000.- * ((666,79 - 590,52) / 590,52) = 450.000.- * 0,12,91 = 58.120.-$$

Enflasyon düzeltmesinde dikkate alınacak tutar = 750.000.- + 65.000.- - 58.120.- =756.880.-

ENFLASYON DÜZELTMESİ YOL HARİTASI

ROFM (Reel Olmayan Finansman Maliyeti)

Toplam Finansman Maliyetinin Esas Alınması Yöntemi ;Toplam finansman maliyetlerine, ilgili döneme ait Yİ-ÜFE artış oranının hesap dönemine ait **ortalama ticari kredi faiz oranına** bölünmesi sonucunda belirlenen oranlar uygulanmak suretiyle bulunan tutarın, maliyet veya alış bedelinden düşülmesi suretiyle hesaplanır.

ROFM = Toplam Finansman Maliyeti * (Finansman Maliyetinin Oluştugu Hesap Dönemine Ait ÜFE Artış Oranı / Finansman Maliyetinin Oluştugu Hesap Dönemine Ait Ortalama Ticari Kredi Faiz Oranı)

Örnek: ABC A.Ş. 05.02.2021 tarihinde 750.000.- TL ye makine almıştır. Dönem içerisinde kullanılan krediler nedeni ile yüklenilen faizlerin 65.000.- TL lik kısmı makinenin maliyetine eklemiştir. 2021 sonu bilançosunda makinenin değeri 815.000.- TL olarak görünmektedir.

Buna göre maliyet bedeli içerisinde yer alan reel olmayan finansman maliyeti aşağıdaki şekilde bulunacaktır.

12/2020 ÜFE Oranı = 568,27 12/2021 ÜFE Oranı = 1.022,25 ÜFE artış Oranı = $(1.022,25 - 568,27) / 568,27 = 0,7988$ (%79,88)

2021 yılı Ort. Tic. kredi faiz oranı = 0,2436

ROFM = $65.000.- * (0,7988 / 0,2436) = 213.145.-$

Enflasyon düzeltmesinde dikkate alınacak tutar = $750.000.- + 65.000.- - 65.000.- = 750.000.-$

DÜZELTME KATSAYILARININ HESAPLANACAĞI TARİH

- Alış bedeli ile değerlendirilen menkul kıymetler ve mali duran varlıklar için: Satın Alma Tarihi
- Sabit kıymetlerde ve toplulaştırılmış yöntemin uygulanmadığı stoklarda aktife (envantere) giriş tarihi,
- Toplulaştırılmış yöntemin uygulandığı stoklarda bilanço tarihi,
- Nakdi sermaye ödemesinde sermayenin nakden ödendiği tarih,
- Ayni sermaye ödemelerinde ilgili sicile tescil tarihi (mülkiyetin intikal ettiği tarih),
- İç kaynaklardan yapılan sermaye artışlarında ticaret siciline tescil edildiği tarih,
- Yıllara sari inşaat giderlerinde bilanço tarihi, hakkeciş bedellerinde tahsilatın yapıldığı tarih,
- Diğer kalemlerde ise ödeme ve tahsilat tarihlerine göre hesaplama yapılacaktır.

ENFLASYON DÜZELTMESİ YOL HARİTASI

DÜZELTME / TAŞIMA KATSAYILARININ BELİRLENMESİ

- **Fiyat Endeksi** : TÜİK tarafından Türkiye geneli için hesaplanan Üretici Fiyatları Genel Endeksini (Yİ-ÜFE)
- **Düzeltilme Katsayısı** : Düzeltililecek mali tablonun ait olduğu aya ilişkin fiyat endeksinin, düzeltililecek kıymetin düzeltilmeye esas tarihi içeren aya ait fiyat endeksine bölünmesi sureti ile bulunan katsayıdır.
- **Düzeltilme Katsayısı** = Mali Tablonun Ait Olduğu Aya İlişkin Fiyat Endeksi / Düzeltilmeye Esas Alınan Tarihi İçeren Aya İlişkin Fiyat Endeksi

Örnek: 12.05.2020 tarihinde aktife giren sabit kıymetin 31.12.2023 tarihli bilançoda yer alan tutarının düzeltilmesinde kullanılacak olan düzeltilme katsayısı aşağıdaki gibi hesaplanacaktır.
12/2023 ayına ilişkin Yİ-ÜFE = 2.749,98 (12.ay henüz açıklanmadığı için 9.aya ait değer alınmıştır)
05/2020 ayına ait Yİ-ÜFE = 482,02

Düzeltilme katsayısı = $2.749,98 / 482,02 = 5,70511$ (virgülden sonra 5 hane) şeklinde olacaktır.

- **Taşıma Katsayısı** : Malî tablolarındaki parasal olmayan tutarların önceki düzeltilmiş değerlerinin taşıma katsayısı kullanılarak ilgili dönemin sonundaki yeni değerlerinin hesaplanması işlemidir. Malî tabloların ait olduğu aya ilişkin fiyat endeksinin, bir önceki dönemin sonundaki (yıl içinde işe başlayanlarda, işe başlanılan aya ilişkin) fiyat endeksine bölünmesiyle elde edilen katsayıdır.
- **Taşıma Katsayısı** = Mali Tablonun Ait Olduğu Aya İlişkin Fiyat Endeksi / Son Düzeltilmiş Tarihi İçeren Aya İlişkin Fiyat Endeksi

ENFLASYON DÜZELTMESİ YOL HARİTASI

DÜZELTME İŞLEMLERİNİN YAPILMASI

- Düzeltme işlemleri düzeltmeye esas tutarların düzeltme katsayısı ile çarpılmasıdır.
- Sabit kıymetlerin her biri ayrı ayrı aktife giriş tarihine göre,
- Sermaye ve Yedek Akçelerin her bir hareketi ayrı ayrı hareket tarihine göre tarihe göre,
- Stoklar envantere giriş tarihi belirlenebiliyorsa bu tarihe göre belirlenemiyorsa veya isteğe bağlı olarak toplulaştırılmış yöntemlerden biri kullanılarak düzeltilir.
- **Toplulaştırılmış Yöntemler** : Enflasyon düzeltmesinde toplulaştırılmış yöntemler sadece **stoklar** için kullanılabilir. 2 temel toplulaştırılmış yöntem vardır. Bunlar;
 - Basit Ortalama Yöntemi
 - Stok Devir Hızı Yöntemi (Yalnızca ilk düzeltme döneminde kullanılır)

İlk düzeltme döneminde Stok Devir Hızı yöntemini kullanan mükellefler sonraki dönemlerde Hareketli Ağırlıklı Ortalama Düzeltme Yöntemini kullanmak zorundadır.

Stoklarını toplulaştırılmış yöntemlerden birini seçerek düzelten mükellefler seçtikleri yöntemi 3 yıl süre değiştiremezler.

DÜZELTME İŞLEMLERİNİN YAPILMASI

Basit Ortalama Yöntemi (Dönem Ortalama Düzeltme Katsayısı); Stokların düzeltmede esas alınacak tarihlere bağlı kalınmaksızın dönem ortalama düzeltme katsayısı ile çarpılması suretiyle enflasyon düzeltmesine tâbi tutulmasıdır.

- Dönem Ortalama Düzeltme Katsayısı = Bilançonun Ait Olduğu Aya Ait Fiyat Endeksi / ((Bilançonun Ait Olduğu Aya Ait Fiyat Endeksi + Bilançonun Ait Olduğu Aydan Önceki Geçici Vergi Dönemine Ait Fiyat Endeksi)/2)

Örnek : 153-Ticari Mallar Hesabının 2023 Dönem sonu bilançosunda yer alan değeri 10.000.000.- TL dir. Basit ortalama yöntemine göre düzeltme aşağıdaki gibi olacaktır.

12/2023 Yi-ÜFE = 3.004,98 (9.ay endeksi her ay %3 artırırlarak tahmini olarak hesaplanmıştır)

Önceki geçici vergi dön. Yi-ÜFE 09/2023 = 2.749,98

Ort. Endeks = (3.004,98 + 2.749,98)/2 = 2.877,48

Düzeltilme Katsayısı = 3.004,98 / 2.877,48 = 1,04430

Düzeltilmiş Stok Değeri = 10.000.000.- * 1,04430 = **10.443.096.-**

Enflasyon Farkı = 10.443.096.- - 10.000.000.- = **443.096.-**

ENFLASYON DÜZELTMESİ YOL HARİTASI

DÜZELTME İŞLEMLERİNİN YAPILMASI

Stok Devir Hızı Yöntemi; Bilançonun ait olduğu ay itibarı ile stokların devir hızı ve buna bağlı olarak stok devir süresi bulunur. Daha bilançonun ait olduğu aydan bu süre düşüldükten sonra düzeltmeye esas tarih bulunur ve düzeltme katsayısı bu tarihe göre belirlenir.

$$\text{Stok Devir Hızı} = \text{Dönem İçi Satılan Malın Maliyeti} / ((\text{DBS} + \text{DSS})/2)$$

$$\text{Stok Devir Süresi} = 365 / \text{Stok Devir hızı}$$

$$\text{Stok Devir Hızı Düzeltme Katsayısı} = \text{Bilançonun Ait Olduğu Aya Ait Fiyat Endeksi} / (\text{Bilançonun Ait Olduğu Ay} - \text{Stok Devir Süresi}) \text{ ne Ait Fiyat Endeksi}$$

Örnek: 153-Ticari Mallar Hesabının açılış değeri 9.850.000.- olup 2023 Dönem sonu bilançosunda yer alan değeri ise 12.400.000.- TL dir. Satılan malların maliyeti (621 hesap) 45.275.000.- TL dir. Stok devir hızı yöntemine göre düzeltme aşağıdaki gibi olacaktır.

$$\text{SDH} = 45.275.000.- / ((9.850.000.- + 12.400.000.-)/2) = 4,07$$

$$\text{SDS} = 365 / 4,07 = 90 \text{ gün}$$

$$12/2023 \text{ Yİ-ÜFE} = 3.004,98$$

$$10/2023 \text{ Yİ-ÜFE} = 2.832,48 \text{ (31.12.2023} - 90 \text{ gün} = 02.10.2023)$$

$$\text{Düzeltilme Katsayısı} = 3.004,98 / 2.832,48 = 1,06090$$

$$\text{Düzeltilmiş Stok Değeri} = 12.400.000.- * 1,06090 = \mathbf{13.155.169.-}$$

$$\text{Enflasyon Farkı} = 13.155.169.- - 12.400.000.- = \mathbf{755.169.-}$$

ENFLASYON DÜZELTMESİ YOL HARİTASI

DÜZELTME İŞLEMLERİNİN YAPILMASI

Hareketli Ağırlıklı Ortalama Düzeltme Katsayısı; İlk düzeltme işleminde stok devir hızı yöntemini seçenler sonraki taşıma işlemlerinde bu yöntemi kullanmak zorundadırlar. Buna göre enflasyon düzeltmesine tâbi tutulmuş dönem başı stokun ilgili dönemin sonuna taşınmış değeri ile dönem içi alış ve giderlerin enflasyon düzeltmesine tâbi tutulmuş değerleri toplamının, dönem başı stok ile dönem içi alış ve giderlerin enflasyon düzeltmesine esas alınacak tutarlarının toplamına bölünmesi ile bulunan katsayıdır.

Hareketli Ağırlıklı Ortalama Düzeltme Katsayısı = (Enflasyon Düzeltmesine Tabi Tutulmuş DBS Düzeltme Yapılacak Dönem Sonuna Taşınmış Değeri + Enflasyon Düzeltmesine Tabi Tutulmuş DİA) / (DBS + DİA)

ENFLASYON DÜZELTMESİ YOL HARİTASI

DÜZELTME İŞLEMLERİNİN YAPILMASI

Hareketli ağırlıklı ortalama düzeltme yöntemi örnek

BİLANÇONUN AİT OLDUĞU TARİH	31.12.2023					
BİR ÖNCEKİ DÜZELTME DÖNEMİ	30.06.2023					
DÖNEM BAŞI STOK TUTARI (DÜZELTİLMİŞ DEĞER)	11.650.000					
DÖNEM SONU STOK	12.000.000					
NET GRÜP						
	DÖNEM İÇİ ALIŞLAR					
	Aylar	Alış Tutarı	12/2023 ÜFE	İLGİLİ AY ÜFE	Düz.Katsayısı	Düz.Değer
Devir					0,00000	0,00
Ocak					0,00000	0,00
Şubat					0,00000	0,00
Mart					0,00000	0,00
Nisan					0,00000	0,00
Mayıs					0,00000	0,00
Haziran (Devir)		11.650.000,00	3.004,98	2.320,72	1,29485	12.730.270
Temmuz		8.500.000,00	3.004,98	2.511,75	1,19637	10.169.128,24
Ağustos		7.650.000,00	3.004,98	2.659,60	1,12986	8.643.434,00
Eylül		9.000.000,00	3.004,98	2.749,98	1,09273	9.834.543,00
Ekim		9.200.000,00	3.004,98	2.832,48	1,06090	9.760.280,00
Kasım		8.700.000,00	3.004,98	2.917,45	1,03000	8.961.000,00
Aralık		9.950.000,00	3.004,98	3.004,98	1,00000	9.950.000,00
Toplam		53.000.000,00				57.318.385,25
HAREKETLİ AĞIRLIKLI ORTALAMA DÜZ.KATSAYISI						= 57.318,385,25 / 53.000.000.- = 1,08351
DÜZELTİLMİŞ STOK TUTARI						=12.000.000.- * 1,08351 = 13.002.120.-

DÜZELTME İŞLEMLERİNİN YAPILMASI

Sabit kıymetlerde düzeltme işlemi örnekleri

ENFLASYON DÜZELTMESİ YOL HARİTASI

SK Adı	İşletme Binası	Kesim Makinesi	Otomobil
A.G. Tarihi	12.05.2018	23.07.2019	25.10.2022
A.G. Değeri	8.520.000.-	380.000.-	980.000.-
B. Amortisman	1.022.400.-	190.000.-	245.000.-
ROFM Yöntemi	Finansman Maliyeti	Borç Tutarı	
Kredi Tutarı		340.000.-	
Finansman Gideri	120.000.-	40.000.-	
Borç Alış Tarihi		23.07.2019	
Borç Kapanma Tarihi		31.12.2019	
ROFM	$20.000.- * ((422,94 / 316,48) / 1,0570) = 38.190.-$	$340.000.- * ((454,08 - 452,63) / 452,63) = 1.090.-$	
Düzeltilme Katsayısı	$3.004,98 / 354,85 = 8,46831$	$3.004,98 / 452,63 = 6,63893$	$3.004,98 / 2.011,13 = 1,49417$
Düzeltil. Esas Değer	$8.520.000.- - 38.190.- = 8.481.810.-$	$380.000.- - 1.090.- = 378.910.-$	$980.000.-$
Düzeltilmiş SK Değeri	$8.481.810.- * 8,46831 = 71.826.596.-$	$378.910.- * 6,63893 = 2.515.557.-$	$980.000.- * 1,49417 = 1.464.287.-$
SK Enflasyon Farkı	71.826.596.- - 8.520.000.- = 63.306.596.-	2.515.557.- - 380.000.- = 2.135.557.-	1.464.287.- - 980.000.- = 484.287.-
Düzeltilme Artış Oranı	$1 + (63.306.596.- / 8.520.000.-) = 8,43035$	$1 + (2.133.557.- / 380.000.-) = 6,61988$	$1 + (484.287.- / 980.000.-) = 1,49417$
B. Amor. Enf. Düzeltmesi	$1.022.400.- * 8,43035 = 8.619.190.-$	$190.000.- * 6,61988 = 1.257.777.-$	$245.000.- * 1,49417 = 366.072.-$
BA Enflasyon Farkı	8.619.190.- - 1.022.400.- = 7.596.790.-	1.257.777.- - 190.000.- = 1.067.777.-	366.072.- - 245.000.- = 121.072.-

DÜZELTME İŞLEMLERİNİN YAPILMASI

Birikmiş amortismanların düzeltilmesi

- Amortismanına tabi iktisadi kıymetler için ayrılmış olan birikmiş amortismanlar, parasal olmayan kıymet mahiyetindedir ve enflasyon düzeltmesine tabi tutulur. 2023 hesap dönemi sonuna ait bilançonun düzeltilmesinde, birikmiş amortismanlar, ait oldukları kıymetin bilanço tarihindeki değerinde düzeltme sonrasında ortaya çıkan artış oranı dikkate alınarak düzeltilir.
- Amortismanına tabi olup faydalı ömür süresini tamamlayan iktisadi kıymetlerin (işletme kayıtlarında iz bedeliyle takip edilmeye devam edilen amortismanına tabi iktisadi kıymetler hariç) ve birikmiş amortismanlarının enflasyon düzeltmesine tabi tutulması zorunludur.
- Faydalı ömrü sona ermiş amortismanına tabi iktisadi kıymetlerin enflasyon düzeltmesi sonrasında bulunan değerleri üzerinden, daha önceki yıllarda ayrılmamış amortismanlara ilişkin olarak amortisman ayrılamaz.

ENFLASYON DÜZELTMESİ YOL HARİTASI

DÜZELTME İŞLEMLERİNİN YAPILMASI

Yapılmakta olan yatırımlar

- ▶ 2023 hesap dönemi sonuna ait bilançoda yer alan (yapımı süren ve tamamlandığında ilgili maddi duran varlık hesabına aktarılacak olan, her türlü madde ve malzeme ile işçilik ve genel giderlerle ilgili harcamaların yapıldığı) yatırımlara ilişkin tutarların düzeltilmesi; söz konusu yatırımlara ait geçmiş her ay sonu itibariyle kesinleşmiş harcama tutarlarının (reel olmayan finansman maliyeti var ise düşülmesi şartıyla) o ayın düzeltmeye esas tarih olarak dikkate alınması yoluyla bulunacak düzeltme katsayısı ile çarpılması ve bulunan bu tutarların toplanması suretiyle yapılacaktır.
- ▶ 2023 hesap dönemi sonu itibariyle bilançoda yer almayan, ilgili aktif hesabına bilanço tarihinden önce aktarılmış bulunan ve yapılmakta olan yatırımlar hesabından gelmiş olan değerlerin düzeltmeye esas tarihi olarak, söz konusu değerlerin aktifleştirme tarihlerinin değil, yapılmakta olan yatırımlar hesabının kullanıldığı tarihlerin alınması gerekmektedir.
- ▶ Buna göre söz konusu değerlerin düzeltilmesi iki aşamada gerçekleştirilecektir. Öncelikle her bir aya ilişkin yatırım harcaması, harcamanın gerçekleştiği ay sonu itibariyle aktifleştirme tarihine kadar, sonra da aktifleştirilen bedel kül halinde aktifleştirme tarihinden 2023 hesap dönemi sonuna kadar düzeltilecektir.

ENFLASYON DÜZELTMESİ YOL HARİTASI

DÜZELTME İŞLEMLERİNİN YAPILMASI

ENFLASYON FARKLARININ KAYDA ALINMASI

Düzeltilme sonrası bulunan değerler (düzeltilmiş değer) ile düzeltme öncesi değer arasındaki farklar ENFLASYON DÜZELTME FARKLARI olarak muhasebeleştirilir.

Düzeltilen bilanço kalemlerinin düzeltme farkları ilgili hesabın altında detay hesap açılarak ayrıca gösterilir. Karşılık hesabı olarak ise 698- ENFLASYON DÜZELTME HESABI' na kayıt edilir.

Örn: Ticari mallar hesabının düzeltme kaydı aşağıdaki gibi olacaktır.

153.90 Ticari Mallar Enflasyon Farkı Hesabı (Borçlu)
698. Enflasyon Düzeltme Hesabı (Alacaklı)

Sermaye hesabının düzeltme kaydı aşağıdaki gibi olacaktır. (Düzeltilmenin olumlu olması halinde)

698 Enflasyon Düzeltme Hesabı (Borçlu)
502 Sermaye Düzeltmesi Olumlu Farklar hesabı (Alacaklı)

ENFLASYON DÜZELTMESİ YOL HARİTASI

Düzeltilme sonrası bilançoda yer alacak öz sermaye kalemleri Bilançoda düzeltilmiş değerleri ile yer alacak öz sermaye kalemleri

- a) Sermaye,
- b) Sermaye düzeltmesi olumlu ve olumsuz farkları,
- c) Hisse Senetleri İhraç Primleri,
- ç) Hisse Senedi İptal Karları,
- d) Yasal Yedekler,
- e) Statü Yedekleri,
- f) Olağanüstü Yedekler,
- g) Özel Fonlar
 - Sabit kıymet yenileme fonu
 - Girişim sermayesi fonu
 - Gayri menkul ve iştirak hissesi satış kazancından oluşturulan fonlar
 - Sat-Kirala işlemi nedeni ile oluşan kazançlar için oluşturulan fonlar
 - Varlık kiralama şirketlerine satılan varlıklardan doğan kazançlar için oluşturulan fonlar
 - 6111, 6736, 7143, 7326, 7440 sayılı Kanunlar kapsamında, işletmede mevcut olduğu halde kayıtlarda yer almayan emtianın kayda alınmasına ilişkin olarak oluşturulan karşılık hesapları
 - 6491 sayılı Teknoloji Geliştirme Bölgeleri Kanununun ek 3 üncü maddesi ile 5746 sayılı Araştırma, Geliştirme ve Tasarım Faaliyetlerinin Desteklenmesi Hakkında Kanunun 3 üncü maddesi kapsamında oluşturulan fon hesapları bilançoda düzeltilmiş değerleriyle yer alır.

Bilançoda düzeltilmemiş değerleri ile yer alacak öz sermaye kalemleri

- a) 193 sayılı Kanunun geçici 85, 90 ve 93 üncü maddeleri ile 5520 sayılı Kanunun geçici 15 inci maddesi ve 5811 sayılı Bazı Varlıkların Milli Ekonomiye Kazandırılması Hakkında Kanun kapsamında parasal olan kıymetler için oluşturulan fonlar
- b) 213 sayılı Kanunun 280/A maddesinin birinci fıkrası uyarınca yurt dışından getirilerek sermaye olarak konulan paraların yatırım teşvik belgesi kapsamında harcanan kısmına isabet eden kur farkları nedeni ile oluşturulan fon hesabı
- c) 193 Kanunun geçici 84 üncü maddesine göre Avrupa Birliği projelerinden sağlanan hibeler için oluşturulan fonlar
- d) 5746 sayılı Kanunun 3/7 inci maddesi kapsamında olan hibeler nedeni ile oluşturulan fonlar
- e) Gelir/kurumlar vergisi kazancının tespitinde gelir olarak dikkate alınmayan hibeler nedeniyle ilgili mevzuat dâhilinde oluşturulan fon hesapları.

ENFLASYON DÜZELTMESİ YOL HARİTASI

Düzeltilme sonrası bilançoda yer almayacak öz sermaye kalemleri

- 213 sayılı VUK Mükerrer 298 inci maddesinin (Ç) fıkrası uyarınca oluşturulan yeniden değerlendirme değer artış fonu hesabı,
 - 213 sayılı VUK Geçici 31 inci ve geçici 32 nci maddeleri uyarınca oluşturulan yeniden değerlendirme değer artış fonu hesabı,
 - İşletmenin iştirakleri ile bağlı ortakları bünyesinde 213 sayılı Kanunun söz konusu hükümlerine göre yapılan yeniden değerlendirme dolayısıyla oluşmuş değer artışlarından kaynaklı iştirakler yeniden değerlendirme değer artış fonu hesabı
 - Düzeltme öncesi "Geçmiş Yıllar Karları", "Geçmiş Yıllar Zararları" ve "Dönem Net Karı (Zararı)" hesapları
- Bu hesapların bakiyesi Enflasyon Düzeltme Hesabına aktarılmak suretiyle geçmiş yıllar karları veya zararları hesabıyla ilişkilendirilir.

- 2023 hesap dönemi sonuna ait bilançonun enflasyon düzeltmesine tabi tutulmasından kaynaklanan kar/zarar farkı, diğer bir ifade ile düzeltme sonrası hesaplanan geçmiş yıl kâr veya zararı düzeltilmiş bilançoda öz kaynaklar içinde, Geçmiş Yıllar Karları/Zararları hesabının alt hesabında izlenir.

- 2023 hesap dönemi sonuna ait bilançonun enflasyon düzeltmesine tabi tutulmasından kaynaklanan (düzeltme sonrası tespit edilen) geçmiş yıl karı vergiye tabi tutulmaz, geçmiş yıl zararı ise zarar olarak kabul edilmez.